

Gárdos Dezső: Szakfelügyelői értekezéslet 1950-ben. Budapest, 1917, a szerző kiadása, 8°, 51 l. Ára 1 K 50 f.

Ez a könyvecske a mai budapesti elemi és tanonciskolák s a különböző tanfolyamok szakfelügyeletének szatirikus rajza. Egy 1950-ben tartott szakfelügyelői értekezletet ír le, amelyen a résztvevők visszapillantának a budapesti szakfelügyelet félszázados multjára. Az értekezéslet I. része a «boldogtalan tanító, a rossz iskola, az iparszerűleg üztött szakfelügyelet és a piaci lármától zajos tanítói közélet» korának festi napjainkat, aminek a szerző szerint az a főoka, hogy ma sokan vannak, akik nem azzal foglalkoznak, amire elkészültek s amihez megfelelő képeztést szereztek, hanem ami több anyagi előnyt s nagyobb tekintélyt biztosít. A pedagógiában járatlan, de a közélet terén ügyeskedő szakfelügyelők iparszerűleg üzték hivatásukat s a jegyzőkönyv számára dolgoztak. A könyvecske szatirája ott a legelevenebb, ahol egy 1930-ban tartott elemi iskolai szakfelügyelői értekezéslet jegyzőkönyvét mutatja be. A «papiros korszak», melyben mindenki csak a papiron keresztül pedagógizált s töltötte be hivatását, melyben a szakfelügyelők teljesen a közéletnek szentelték idejüket s emiatt a pedagógia újabb eredményeinek figyelemmel kísérésére sem értek rá, végre is a szakfelügyelői intézmény csődjéhez vezetett. De nem csupán a gyakorlati pedagógia vallotta kárát a pusztán látszatnak dolgozó szakfelügyeletnek, hanem a tanítói egyesületek is sorra elpusztultak, mert a szakfelügyelők az egyesületekben mint szakfelügyelők és az iskolákban mint elnökök működtek. 1935-ben — a szakfelügyelet gyökeres reformja után — a «boldogabb tanító, a jobb iskola, a modern szakfelügyelet s a megtisztult és minden salaktól ment tanítói közélet» ideje kezdődött. Ahogy tovább olvassuk az 1950-beli értekezéslet lefolyását, megismerjük a változás okait. Ezek a következők voltak: A tanítói egyesületek egy közös Otthon létesítése érdekében egyesültek; az Otthon teret és alkalmat adott a tanítóóság tudományos munkálkodására; a szakfelügyelet hivatásuk magaslatán álló, kiváló, pedagógiaileg képzett és csak hivatásuknak élő férfiakból áll, akik nem a módszerek erőszakos terjesztésével foglalkoznak, hanem arra figyelnek, hogy a gyermekek megtanultak-e írni, olvasni és számolni; az iskolafenntartó testület a tanítónak nyugodt, gondnélküli megélhetést biztosított és megfelelő szolgálati szabályzatot alkotott, a tanítókat csakis elméleti és gyakorlati tanítói értékek viszi előbbre s nem a kaszinók és a hatalmasok pártfogása.

A könyvecske szatira s mint ilyen természetesen elég sok túlzást is tartalmaz; de ez a «tetemrehívás», amint a szerző írását nevezi, csak hasznos lehet a mai tanítói közéletre nézve, mert sok, nagyon sok igaz szín s találó vonás van benne. *Kováts Alajos.*